

Ja, med Hensyn til Mineudlægningen. Jeg haaber derfor, det ærede Medlem for en Gangs Skyld vil afvige fra sin Skik, og at han ikke vil fastholde denne Bemærkning.

Det ærede Medlem sagde ogsaa, at det, at vi havde fundet det nødvendigt at foretage Udlægning af Minerne, var et Bevis for Rigtigheden af den Ordning af vort Militærvæsen, som var gennemført i 1909, at der havde været stillet Fordringer til vort Krigsberedskab, som var Vidnesbyrd om, at ærede Medlemmer, der deler det ærede Medlems Opfattelse, havde haft Ret i 1909. Jeg kan ikke paa nogen Maade indrømme dette. De Grunde, som forelaa til at foretage disse Foranstaltninger, gjorde, at vi ansaa det for klogt og rigtigt at foretage dem. Men hele den Karakter af vort Militærvæsen, som vi for vort Vedkommende har forfægtet Rigtigheden af, vilde paa ingen mulig Maade have udelukket, at en saadan Foranstaltning var blevet truffet. Hele Kærnepunktet i vort Militærvæsen, hele den Forlæggelse af Tyngdepunktet til Sjælland og den Samling omkring København, som var det, vi først og sidst, Dag ud Dag ind, bekæmpede under Forhandlingerne i 1909, har ikke været af Betydning for Varetagelsen af Danmarks Neutralitetsforpligtelser under Krigen. Jeg kan heller ikke nægte, at det er ejendommeligt, naar man nu under denne Diskussion stræber efter at føre Bevis for Berettigelsen af ens Opfattelse af Foranstaltningerne i 1909 derigennem, at man siger, at Foranstaltningen med Minernes Udlæggelse var nødvendig. Det er ejendommeligt for os, naar vi tænker paa, at al Sandsynlighed taler for, at hvis de, der var Talsmænd for Systemet af 1909, i 1914 havde haft Afgørelsen af dets Anvendelse, da havde denne Foranstaltning ikke fundet Sted (*J. C. Christensen*: Det ved man jo slet ikke noget om!) Nej, det ved man naturligvis ikke. Men alt, hvad der foreligger fra de Dages Forhandlinger, tyder derpaa, og derfor synes jeg, det er ejendommeligt at føre dette som Argument for Berettigelsen af, hvad der skete i 1909.

Men jeg vender tilbage til, hvad jeg sagde før, at hele denne Diskussion om, hvad der var det rette i 1909, kan jo have sin Betydning, og den vil naturligvis, navnlig for Danmarks Historie i kommende Tider, være af megen Interesse; men det er ikke det, som er afgørende for, hvorledes vi fremtidig skal ordne vore Forhold under Vilkaar, vidt forskellige fra dem i 1909 og forhaabentlig vidt forskellige fra dem, der har hersket i Krigsaarene.

Formanden: Det 6te Medlem for Københavns Amt har Ordet for en kort Bemærkning.

Axel Møller: Jeg har selvfølgelig ikke ved Haanden det nøjagtige Tal for Forsvarsudgifternes Størrelse under Krigen, men det kan vel ikke være meget forkert, at det i hvert Fald i Slutning n af indeværende Finansaar — og vi sparer vel ikke meget i dette Finansaar — vil være omkring de 600 Mill. Kr. (*Forsvarsministeren*: Nej). Ja, ja, saa bliver det maaske ikke saa meget, et Par Millioner mere eller mindre i denne Tid har jo vist sig ikke at spille saa stor en Rolle.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om Neutralitetsforpligtelser sagde den højtærede Forsvarsminister, at vi hævdede fra vor Side i 1909 en Anskuelse, der gik ud paa, at man helst burde fortolke vore Forpligtelser efter Haagerkonventionerne saa strengt som muligt. Det er fuldstændig urigtigt; vi hævdede, at man skulde fortolke Haagerkonventionerne naturligt, i deres fornuftige Betydning og i Overensstemmelse med den hidtil gældende Folkeret, medens derimod den højtærede Forsvarsminister hævdede, at man skulde anvende en Fortolkning, der efter vort Skøn var ganske forkert. Og her mener jeg rigtignok, at vi i høj Grad har Erfaringens Vidnesbyrd for os. Vi har ikke blot Erfaringens Vidnesbyrd for os i det Spørgsmaal, hvorvidt der var Fare for en stor europæisk Krig eller ikke, med Hensyn til hvilket den højtærede Minister Gang paa Gang udtalte, at det efter hans Mening var ganske usandsynligt, at den skulde komme, selv om han ikke helt benægtede Muligheden deraf. Men vi har ogsaa Erfaringens Vidnesbyrd for os med Hensyn til, hvorledes Staterne, ogsaa de smaa, skulde optræde, hvis Krigen kom, for her viser dog Erfaringen, at alle de smaa Stater i Europa har anvendt under Krigen og for øvrigt ogsaa før Krigen Summer og ligeledes ofret Personel i en Udstrækning, som staa i flagrant Strid med det, som efter den højtærede Forsvarsministers Opfattelse skulde kræves af en neutral Stat.

Formanden: Det 6te Medlem for Maribo Amt har Ordet for en kort Bemærkning.

Asger Karstensen: Naar den højtærede Forsvarsminister noget flot siger, at jeg plejer at ende med at fastholde mine Bemærkninger, efter at jeg er trængt tilbage i Diskussionen, tillægger jeg Mini-